PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

"УКР. РОБ. ВІСТИ" ТИСЯЧНИЙ РАЗ.

Сказати слово "тисяча" — це дуже легко. І число "одна тисяча" це ще не таке велике число, коли взяти під увагу, що капіталістичні ґазети рахують свої ґазети десятками тисяч.

Але працююча кляса не капіталісти і ми рахуємо инакше. Головно, коли це дотичить преси працюючих.

Ми кажемо: так, наша преса ще мала, ще не розходиться сотками тисяч примірників, як буржуазна преса, але всеж таки вона розходиться вже в тисячах примірників, а кожний примірник має що найменше чотири сторінки друку, а кожна сторінка має сім колюмн (шпальтів), а кожна колюмна має приблизно 21½ цаля друку, а кожний цаль має приблизно 25 слів.

Затримаймось тут на хвилину і порахуймо: тисячу чисел "У.Р.В." по чотири сторінки є чотири тисячі сторінок. Чотири тисячі сторінок по сім колюмн, є двайцять вісім тисяч колюмн. Двайцять вісім тисяч колюмн по пересічно двайцять один і пів цаля друку є 602,000 цалів друкованого слова. Шістьсот дві тисячі цалів по пересічно двайцять пять слів в цалеві становить пятнайцять міліонів пятьдесять тисяч слів!

Приблизно — бо ми рахували лише після одного числа.

Але кожне число з тих 15,050,000 слів — це могутнє слово правди, науки й знання та клясового освідомлення. Це 15,050,000 мозкових ударів до тисячів робітників, розсіяних по цілій Канаді і поза нею.

І чи марні були ці удари? Ні! Ці удари відчинили тисячі дверей в працюючих мозках і впустили туди світло.

Рефлекс і рефракція (відчуття і відбуття) того світла назовні створило величавий образ у формі освітної організації ТУРФДім та других організацій працюючих, К.П.К. і Р.З.Т.

Фактично, коли хто хотів би шукати за причиною покликання до життя і розвитку ТУРФ-Дім, то першою причиною будуть власне тих 15,050,000 друкованих слів — ударів до наших мозків.

І цікаве явище: ті друковані слова — це преса, це "У.Р.В.", — а преса витворила організацію та дала початки тром иншим організаційним часописам. Преса витворила організацію, а організація збільшила робітничо-фармерську пресу!

Продукція тих 15 міліонів 50 тисяч слів коштувала багато грошей і людської енергії.

Через **вісім** років певне число осіб працювало невпинно і завзято, щоб їх випродукувати при помочі ума й машини, а тисячі щирих і завзятих товаришів і товаришок по усіх усюдах працювали мозолистими руками, щоб уможливити цю працю продукцією з фінансового боку.

Працювали згідно робітничі уми і робітничі руки і ось це тисячне число є світлим результатом тої солідної праці. Не на марне пішла витрата робітничої енергії рук і ума!

Можливо, що наслідків цеї впертої, солідної і завзятої праці не можна міряти ціною долара, але-ж бо й не для долара вона робилася. Ціною теї праці, її мірою, є цей поширений клясовий світогляд, який в кожного і кожної з нас знаходиться. Подумаймо, скільки більше знаємо і розуміємо ми нині, як знали і розуміли перед восьми роками? А знання має далеко більшу вартість від доларів, бо знання одиноке робить людину людиною!

Ми рахуємо на міліони продукцію слів правди, а капіталісти рахують зиски.

Зиски з праці працюючих.

Ми бачимо, що забрало вісім років і тисячі працюючих рук та умів, щоб випродукувати 15 міліонів 50 тисяч слів. А тут собі капіталісти рахують прибутки на міліони доларів!

Як стільки мозольного труду пішло на продукцію слів, то скільки того труду пішло на продукцію прибутків для капіталістів?

А ось є капіталісти, які сто міліонів доларів мають на рік! Наприклад, Генрі Форд.

Якщо ми тих 15 міліонів 50 тисяч слів не читали на марне, то ми знаємо, що ці міліонові зиски капіталістів є можливі лише через надмірний визиск працюючої кляси. А далі ми знаємо, що стопроцентова продукція правди, себто нічим необмежене життя трудящих, буде лише тоді можливе, коли усунемо стопроцент великий визиск з лиця землі.

Редактор "Ф. Ж."

ГОЛОВНІ ДАТИ З ЖИТТЯ "УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ".

"Українські Робітничі Вісти" почали виходити 22. березня 1919 року, в час шаління консервативної реакції. На самому верху, над наголовком на першій стороні стояло: "This Publication is licenced by Secretary of State of Canada".

Цей напис самий вже свідчив, в яких обставинах почали виходити "Українські Робітничі Вісти". Далі: кожна новинка, кожна стаття, кожний до них наголовок, навіть поквітовування жертводавців на Укр. Роб. Дім у Вінніпеґу — перекладалося на англійську мову. Бо пани хотіли знати (без допомоги перекладача), яку "крамолу" сіють "Укр. Роб. Вісти".

В передовій статті-відозві першого число "У.Р.В." вінніпеґської Робітничо-Ремісничої Ради до українських робітників зазначується: "Ви, як і многі инші робітники, жиючі тепер в Канаді, прибули до цеї країни в надії, що зможете тут жити свобіднішим і ширшим життям, чим в старому краю".

Як тоді воно іронічно звучало!

Але ми на тім не спиняємося.

Друге число "У.Р.В." вийшло в четвер, 27. березня. Обидва ці числа мали лише по чотири сторінки. Дальші числа почали вже виходити що суботи по вісім сторін.

Нарешті — о, яка полекша! — в суботу, 26. квітня "Укр. Роб. Вісти" вийшли одною мовою — українською! Навіть напис над наголовком ґазети подано було меншими буквами. Пять чисел вийшло у двох мовах.

У восьмому числі "У.Р.В.", з 10. травня 1919 року читаємо маленьку новинку, що у Вінніпеґу має початися ґенеральний страйк будівельних і металевих робітників. Тай замовкли "Укр. Роб. Вісти" після цего аж до 12. липня, тобто на цілих два місяці. А коли вийшли, то повідомили читачів, що вони пережили в тих двох місяцях. Дуже обережно повідомили, бо над наголовком на першій стороні ще стояло: "This publication is licenced by Secretary of State of Canada". А тимчасом поліція не дуже то панькалася з тим, що "This publication is licenced by Secretaty of State of Canada", наїхала в ночі 17. червня на друкарню "У.Р.В." й перевела таку ревізію, що довго потім треба було збірати кусочки та складати до купочки.

Девяте число "Укр. Роб. Вістей" вийшло вже не в суботу, але в середу, 23. липня. Так від того часу "Укр. Роб. Вісти" почали вже регулярно виходити що середи на 8 сторін. В 1919 році вийшло 34 числа "Укр. Роб. Вістей". 1919 рік був найтящим роком для нашої ґазети не лише тому, що він був першим, в якому вона почала виходити, але тому, що кожного разу не знали ми чи дожиє ґазета до слідуючої середи.

В 1920 рік входять "Укр. Роб. Вісти" хоч ще з тим "історичним" написом над наголовком, але вже з новими надіями. В першому числі з новим роком читаємо на першій стороні великий наголовок: **"Правительство Денікіна повалене".** Це гарне поздоровлення з "Новим роком". А нище повідомлення про "річні загальні збори членів Українського Робітничого Дому" на 16. і 17. січня. Це скромненьке повідомлення було нічим иншим, як повідомленням про перший з'їзд нині великої вже нашої організації — Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім.

Нічого про з'їзд в ґазеті не говорилося після його закінчення. Бо був ще час, коли, хоч треба було багато говорити, то краще було мовчати. І ту мовчанку українське робітництво дуже добре розуміло. Але як наслідок цего першого з'їзду в 13-му числі "Укр. Роб. Вістей" появилася на першій стороні коротка новинка чорним друком п. н.: **"Українські Робітничі Вісти" два рази на тиждень.**

В суботу, 3. квітня 1920 року, почали "Укр. Роб. Вісти" виходити два рази на тиждень: суботнішне число на 4 сторони, а з середи — на 8 сторін. В 1920 році вийшло 91 число "Укр. Роб. Вістей".

1921 рік в життю "Укр. Роб. Вістей" нічим особливим не відзначився. В 1921 рік увійшли вони з бадьорим поглядом й переконанням в правоту своєї мети й ідеї і хоч ще з написом "This publication is licenced by Secretary of State of Canada", то однак з 5-го числа (субота, 15. січня 1921.) той напис зникає, щоб більше вже не появитися. В 1921 році вийшло 105 чисел "Українських Робітничих Вістей".

В 1922 рік "Українські Робітничі Вісти" увійшли зміцненими, а в квітні того року побіч них вийшов місячний журнал "Голос Праці". В 1922 році вийшло 104 числа "У.Р.В."

В лютому, 1923 року попри "Укр. Роб. Вісти" почав виходити місячний журнал для жінок "Голос Робітниці". Значить, в двох роках — 1922 і 1923 — побіч "Укр. Роб. Вістей" почало виходити два місячних журнали. В самому-ж 1923 році "Укр. Роб. Вістей" вийшло 104 числа.

Хоч в 1923 році ніяких видатних змін в життю "Укр. Роб. Вістей" не зайшло, то за те-ж 1923 рік так підготовив і зміцнив "Укр. Роб. Вісти", що в 1924 році вже зайшли поважніші зміни на краще. Від 1. березня 1924 року, саме на передодні свого пятилітнього ювілею, "Укр. Роб. Вісти" почали виходити три рази на тиждень. Одночасно з тим перестав виходити журнал "Голос Праці", а "Голос Робітниці", змінивши свою назву на "Робітницю", почав виходити два рази на місяць. В 1924 році вийшло вже 148 чисел "Укр. Роб. Вістей".

В 1925 році (в місяці лютому) почало виходити "Фармерське Життя", тижнева ґазета для українських фармерів, яка замінила собою фармерську сторінку в "Укр. Роб. Вістях". І знову-ж таки вродилася та ґазета від головного коріня, від "Укр. Роб. Вістей".

Як кожна дитина при народженню спричиняє біль матері, так кожне нове видання на початках болюче відбивалося на "Укр. Роб. Вістях", але з часом, коли воно ставало на власні ноги, полекшувало тягар організаційно-освітньої праці "Укр. Роб. Вістей". В 1925 році вийшло 157 чисел "У.Р.В."

В 1926 році ніяких змін у виданню "Укр. Роб. Вістей" не зайшло, а в 1927 році народився новий місячний журнал "Світ Молоді", але він народився вже від "Робітниці", так би сказати — внук "Укр. Роб. Вістей".

Такий короткий перебіг розвитку "Українських Робітничих Вістей". Навіть дуже короткий. Не такий він був в самому життю. Там він був довгий, тяжкий. Там була невтомна праця день і ніч, боротьба, перемагання тисяч перешкод що року на кожному кроці. Тяжко росказати на папері життя робітничої ґазети, а ще тисячу разів тяжче було все це пережити, перебороти.

Але нині ми святкуємо перший ступінь перемоги.

Нині тисячне число "Українських Робітничих Вістей".

Тисячне! *Мусій.*

БЕЗ ОРҐАНІЗАЦІЇ Й БЕЗ ҐАЗЕТИ.

(Спогад.)

Пригадав собі, що у вівторок, 30. серпня, має вийти тисячне число "Українських Робітничих Вістей" і прийшли на думку ті часи, коли я й багато нас були без організації і своєї ґазети.

Вже приблизно девять років, як консервативний уряд Канади заборонив був нашу організацію, Українську Соціял-Демократичну Партію та її орґан "Робочий Народ". Однак ті часи останутъ памятними та будуть записані на сторінках історії українського робітничо-фармерського руху.

Девять років тому назад, а памятається все, що в той час переходило так боляче, памятається навіть кожне слово, сказане в той час товаришами та ворогами.

Пригадую собі неначе це ділося сьогодня. Наші противники аж пінилися з радости.

— Ого, — голосили вони, — вже все пропало. Ми давно говорили, що вас розібють і тільки "бовтне" за вами.

Не раз таки аж до очей лізли, так тішилися, що "їхня організація і ґазета визнані урядом", бо їх ніхто не чіпає.

І в той час приходили на думку слова Івана Франка:

"Мужну силу хоч похилить
горе,
Та не зломить, в підлість не
поверне;
Так і свічку хоч схили до долу,
Свого світла в низ вона не
зверне".

Нас остало було щось пятнадцять. Сходилися, обговорювали ріжні справи, дискутували, але все це було неофіціяльно, здавалося, що можна побачити, можна намацати ту перепону, яка стояла поперек нашого шляху.

Ми мусимо щось робити! — сказав один з товаришів.

— Що-ж будемо робити? — запитували другі. — Треба чекати на Вінніпеґ. Вінніпеґ, покищо, сидить тихо, сидім і ми.

— Я був-би за тим, щоби вписатися тимчасово до патріотів, до церковників, до кого лише вдасться.

— Але чи приймуть нас?

— Приймуть. Ще й втішні будуть, "що таки ми до них скорше прийшли, як вони до нас".

Ми вступили. Появився якийсь пресбитеріянський піп та почав нам викладати про Грецію та Вавилон... Але все це було не те, чого ми хотіли.

— Греція, Грецією, старий Вавилон, Вавилоном, а я таки хочу ґазети, своєї ґазети, яка-б написала мені, що діється по всім світі, як провадять боротьбу мої товариші праці в ріжних частях світа, як стоїть справа революції в Росії і на Україні? — говорили товариші нераз виходячи з лекції.

Так ми, як і всі свідоміші українські робітники і фармері, голодували довший час без своєї ґазети, без своєї організації. Але дочекалися. В суботу, 22. березня, 1919 року, вийшло перше число "Укр. Роб. Вістей". Скромненьке, половина в англійській, а половина в українській мові. Кромі новинок, більше нічого не було. Пізніше були передруки з англійської робітничої преси, але все таки ніби чогось бракувало.

Ми перечитували кожне число, кожну статтю. Духом почували себе, що ми, а "Українські Робітничі Вісти" — собі дуже вірні та рідні други. Пізніше навіть инші українські робітники, що ніколи не були з нами попередно, приходили до нашої "парафії" за адресою нової ґазети. Читачі шукали за ґазетою, як і ґазета за читачами. Протягом короткого часу, ми зібрали поважне число передплат. Підчас ґенерального страйку у Вінніпеґу того самого року на "Вісти" зроблено було наїзд і адреси читачів були понищені. Але читачі самі шукали вже за "Вістями". Присилали свої адреси і гроші на "відновлення" передплати.

З розповсюдненням "У.Р.В." почали на провінціях творитися організації.

"Українські Робітничі Вісти" створили робітничо - фармерську організацію. Зараз ця сильна і одинока централізована українська робітничо-фармерська організація в Канаді, піддержує "У.Р.В." Тепер ми вже одно нерозривне тіло. Як "Українські Робітничі Вісти" так і наша організація — виконуємо свої завдання так, як цего вимагають наші спільні інтереси. Тепер ми маємо і організацію і ґазету.

Хай-же оба ці щирі други і завзяті борці за інтереси робітничої кляси, живуть та розвиваються на користь українського робітництва і фармерства в Канаді!

М. Синьоверголець.

ЯК Я СТАВ ЧИТАЧЕМ "УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ".

В 1921 році прибув я до місцевости Колмен, Алта., в надії найти роботу. Стрінувся з своїми товаришами, з якими колись працював на сході. Не багато часу минуло, але як вони змінилися. Стали не тими, що були колись. У них розмова про організацію, про пресу.

Мені ніяково, я не маю про що говорити, не можу взяти участи в їх балачці. А передше я був такий "активний"...

— А ось буде новий член нашої організації та заразом і передплатник "У.Р.В." — сказав один з моїх товаришів, показуючи на мене.

— Яка-ж у вас організація? Видно не та, що була колись на сході, в Онтеріо?

— Забудь! Ми бридимося згадувати про старе... Ну, та хіба це була наша вина? Темними були, жили в темноті, нас инші в ній тримали. Але тепер...

Товариш говорив, роз'яснював, неначе темряву розганяв у мене перед очима. Мені тяжко було зрозуміти, хоч я силкувався. Мені здавалося, що справді так краще жити, як товариш оповідав. Але я не міг вмістити цего у своїй голові.

Діставши працю, я почав приглядатися, вчащати на збори, хоч ще не був членом. Товариші казали, нехай підробиться, то сам впишеться. Передплатили для мене на кредит "Укр. Роб. Вісти". Кажуть: "Читай, доганяй нас".

Так я став передплатником. Тяжко мені було на початку призвичаїтися до читання, зрозуміти про що йде мова. Але мені хотілося справді дігнати товаришів. А потім почав я краще розуміти, а чим більше розумів, тим більше цікавився, що у світі робиться, як і чому робітництво бореться, чому я бідний, а властитель, в якого я працюю — багатий. Довідався я, що то не бог дав йому багацтво, але мозолисті робітничі руки.

Про що писала ґазета, те відбувалося у мене перед очима.

Таке було зі мною, таке було з багатьома робітниками. Коли зібрати отак по дрібці та скласти все до купи, то побачимо, яку велику роботу зробили "Укр. Роб. Вісти".

В Колмен також зайшла велика зміна. З колишнього маленького гуртка членів виросли сильні відділи, що нараховують десятки членів і членкинь. Зникли старі пересуди, забобони. Робітники й робітниці почали жити иншим життям. Замісць ворожнечі — братерство, товариське відношення між старими й малими.

Це все в першій мірі треба завдячити нашій ґазеті, "Укр. Роб. Вістям", які тисячу разів прийшли вже до Колмен. І чим далі, то все приходитимуть в більше примірниках.

Хай живе наша робітнича ґазета — "Українські Робітничі Вісти"! Робітництво й фармерство докладе своїх старань, щоб тираж нашої ґазети подвоївся.

А. Голик.

Колмен, Алта.

ЩО МИ ЗАВДЯЧУЄМО "УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧИМ ВІСТЯМ".

Пригадую собі сьогодня ту хвилю, коли мій найблищий товариш прийшов до мене одного разу й показуючи мені 1-ше число "Укр. Роб. Вістей", сказав: "Чи бачиш, що я маю?"

Я попросив у нього, щоб він позволив мені прочитати його, що він — очевидно — радо зробив.

Коли я перечитав це перше число "Укр. Роб. Вістей" від початку до кінця, в мене мимоволі виринуло питання: чи і як довго виходитиме цей часопис? Чому в мене зродився такий сумнів, можна пояснити хіба моїми скептичними настроями того часу.

Рік 1920 — був ще часом воєнної цензури, дарма що війна вже була покінчена. В наслідок цеї цензури всі робітничі часописи, що стояли на ґрунті клясової боротьби й зважились поширювати свої гасла, не могли — по моїй думці — довго проіснувати.

Тому й я здержався з передплатою на "У.Р.В.", бо був тоді зневірений в їх існування — зневірений в наслідок клясового гнету й повоєнної реакції.

Щойно в лютім 1920 р. я став постійним передплатником і ревним читачем "У.Р.В.", які всупереч моїм сумнівам вспіли не тільки вдержатись при життю, — а й здобути собі поважне число читачів і прихильників.

Читаючи "У.Р.В." від лютого 1920 р. до сьогодня, я можу сміло сказати, що за той час я немов переродився; я не тільки поглибив своє знання й освіту, а здобув собі суцільний пролетарський світогляд, оснований на марксізмі й ленінізмі. Я є свідомий сьогодня, що робітнича кляса за посередництвом своєї преси й організації визволиться дійсно від гнету й визиску пануючої кляси.

А це з певністю здійсниться, але аж тоді, коли всі українські робітники й фармері будуть читати свою власну робітничо-фармерську пресу. Що цей час вже не за горами, про це свідчить хоч-би й той факт, що сьогодня вже майже нема українського робітника в Канаді, який-би бодай не чув щобудь про "У.Р.В." Згадаю лише про ті місцевости, в яких я пробував. Багато робітників до недавна взагалі не читали ще ніяких часописів, а сьогодні в кожного з них в руках є "У.Р.В."; хто самий не передплачує, то позичає в другого, а в майнерських кемпах, куди висилається більшу кількість чисел "У.Р.В.", майнері нераз сварять ся між собою, що не кожному з них пощастило дістати для себе одне число "У.Р.В."

Бувають такі випадки, що кількадесять чисел є замало.

Це я навів лише для приміру, як зараз цікавляться своєю дорогою ґазетою "Укр. Роб. Вістями" ті робітники, що ще недавно не читали нічого.

Робітники не тільки дорожать своїм часописом тому, що в нім пишеться правду про долю робітника й фармера та навчається, як поступати, щоб бути клясово свідомим, але й тому, що "Укр. Роб. Вісти" від самого появлення на світ не збочили зі своєї правильної дороги так, як це було нераз з иншими "робітничими" часописами.

Хай живуть й розвиваються "Укр. Роб. Вісти"!

Хай живуть її видавці й клясова свідомість!

В. П. Никифоряк.

Грейнджер, Алта.

ПРИВІТ "УКР. РОБ. ВІСТЯМ".

З нагоди тисячного числа "Українських Робітничих Вістей" засилаю щирий пролетарський привіт нашому вчителеві й організаторові та бажаю найкращого успіху в боротьбі за визвіл працюючих з кігтів капіталу.

Об'їзджаючи західну Канаду аж під саму Аляску, заглянув я в кожний кутик Бритіш Коломбії, замешкалий людьми. Всюди, де є лише гурток українських робітників, подибав я читачів "Українських Робітничих Вістей". Хоч мені відомо, що тираж "Укр. Роб. Вістей" сягає десяти тисяч, то мені також відомо, що наша ґазета має два або й три рази більше читачів. Я сам бачив, як робітники гуртами читають "Українські Робітничі Вісти". Один чи двох передплачують, а десятьох читають.

Це гарно. Навіть дуже гарно. Я певний, що будуть бажання, щоб видавати "Укр. Роб. Вісти" що дня. Це також гарно. Але для цего треба, щоб всі ті, які дотепер читають "Укр. Роб. Вісти", бо товариш по праці передплачує, самі передплатили, а тим значно допомогли-б своїй ґазеті. Тоді тираж нашої ґазети подвоївся-б. Попрацюйте в тому напрямі всі товариші передплатники!

А Ви, товариші, що працюєте при видавництві, працюйте далі так щиро, невпинно. Памятайте, що ваша праця є тим прожектором, що освічує шлях нам, українським робітникам і фармерам, до кращого й щасливішого життя.

Хай жиють "Українські Робітничі Вісти" й наші організації, яких вони є орґаном.

І. Клибановський.

Едмонтон, Алта.

ХОЧЕШ ЗНАТИ — ВЧИСЬ ҐАЗЕТУ ЧИТАТИ.

Хто хоче знати,
Які є в світі новини, —
Той, друзі, повинен
Ґазету читати...
Візьми свіженьку,
Вмостись гарненько,
Тихенько розгорни,
До світла поверни,
Тай
Читай!
І забалакає до тебе радіо
з антенами,
Зустрінешся там з ріжними
фордами,
Та з лордами
Чемберлейнами...
Побачиш Муссоліні,
Що на робітничій спині
Покищо сидить,
Бандит...
А схочеться в Китай —
Китай!

. . . . . .

Ну, а набридне по світі
блукати,—
Ти можеш прочитати
Про хліборобські справи:
Про оранку, про врожай,
про трави...
Чи може до вподоби
Читати про худобу,
Про рідне, про своє —
Й про це в ґазеті є!

. . . . . .

Читати ґазету всім я щиро
раджу,
Бо досвід каже, —
Той менше помиляється,
Хто ґазеті приглядається...
Той не бавиться дурницями,
Не шляється з пяницями,
Той в карти не грає,
Про завтрішній день дбає —
Той — хто дійсно робітничу
ґазету читає.

І. С.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!